

Vergaderjaar 2022–2023

35 925 VI

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Justitie en Veiligheid (VI) voor het jaar 2022

AF

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 februari 2023

Op 21 juni 2022 vond het debat over de Staat van de Rechtsstaat met uw Kamer plaats. In dat debat vroeg de heer Talsma (ChristenUnie) onder andere naar de visie van het kabinet op corruptiebestrijding bij de aanpak van georganiseerde, ondermijnende criminaliteit.¹ Conform mijn toezegging in het debat wil ik u met deze brief en de aangehechte mainportsbrief hierover informeren.

De huidige repressieve aanpak van corruptie wordt mede gevormd door de Nederlandse deelname aan diverse internationale anti-corruptie gremia, zoals de Group of States Against Corruption van de Raad van Europa en de Working Group on Bribery van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling. In dit kader leert Nederland ook van de ervaringen in andere landen en wordt de corruptieaanpak van Nederland regelmatig geëvalueerd. De aanbevelingen daaruit worden (grotendeels) overgenomen en geïmplementeerd, waardoor de aanpak steeds verder wordt versterkt.

De heer Talsma vroeg specifiek naar de bestrijding van corruptie bij de aanpak van georganiseerde, ondermijnende criminaliteit. Verschillende vormen van corruptie, zoals het omkopen van ambtenaren, waaronder douaniers en agenten, brengen in dat verband schade toe aan onze democratie en de rechtsstaat. Zo kan de georganiseerde criminaliteit via

¹ De volledig uitgesproken tekst met vragen luidde: «Een belangrijk element, in de zin van fnuikend voor de rechtsstaat, van ondermijnende criminaliteit, is wat mijn fractie betreft corruptie: platte douaniers, platte agenten, platte ambtenaren et cetera. Ik mis op dit moment in het debat eigenlijk nog de visie van het kabinet daarop. Ik hoor veel ambities. Ik zeg graag in de richting van de Minister dat ik daarvoor ook grote waardering heb. Maar wat is de inzet van het kabinet op het gebied van corruptiebestrijding? Betekent dat: meer inzet op de rijksrecherche, meer geld voor de landsrecherche, meer geld voor de afdelingen VIK van de politie? Is de Minister bereid daar nu wat gedachten over te delen? Is de Minister ook bereid daar de voorbeelden en ideeën uit haar Italiaanse werkbezoek bij mee te nemen, en ook te kijken naar Scandinavische landen zoals Zweden?».

corruptie de samenleving ernstig ondermijnen. Het kabinet zet zich daarom met kracht in om in den brede georganiseerde misdaad aan te pakken. Hiervoor is ook de Ministeriele Commissie Aanpak Ondermijning (MCAO) ingericht. Het onderwerp corruptie staat hier ook op de agenda, hetgeen ik nogmaals heb bevestigd en toegezegd tijdens de begrotingsbehandeling van het Ministerie van Justitie en Veiligheid in de Tweede Kamer op 17 november 2022.

De inzet op de aanpak van corruptie in onze mainports heeft reeds mijn aandacht bij de bestrijding van georganiseerde, ondermijnende criminaliteit. In november 2022 is het plan van aanpak van drugsmokkel via mainports gepubliceerd en met de Tweede Kamer gedeeld², zie de bijgevoegde mainportsbrief. Hierin leest u de plannen van de grote logistieke knooppunten en de overkoepelende maatregelen die worden genomen om corruptie daar tegen te gaan.

Verder ben ik op basis van gesprekken met relevante ketenpartners en het maatschappelijk middenveld aan het verkennen hoe de huidige integrale, repressieve aanpak van ambtelijke en niet-ambtelijke corruptie met additionele maatregelen kan worden versterkt. In het kader van deze verkenning zal bijzondere aandacht uitgaan naar corruptie in relatie tot georganiseerde, ondermijnende criminaliteit. Preventieve maatregelen om te voorkomen dat corruptie plaats kan vinden zijn daarbij ook cruciaal. Dit vergt onder meer een stevig en effectief integriteitsbeleid binnen overheden en het bedrijfsleven. De verantwoordelijkheid en mogelijkheden om telkens tot een effectieve, toegesneden preventieve aanpak en beperking van risico's te komen, zijn belegd bij bedrijven zelf, diverse departementen, lokale en regionale overheden en de onder hen vallende uitvoeringsorganisaties. Dit vergt een brede en integrale benadering waarbij binnen de overheid nauw wordt samengewerkt, en waar mogelijk samen wordt opgetrokken met de private sector en het maatschappelijk middenveld.

De heer Talsma vroeg tot slot nog specifiek naar de ervaringen in Zweden, om daarvan te leren. Uit het rechtsstaatrappport 2022 van de Europese Commissie volgt dat de Zweedse aanpak van corruptie in relatie tot georganiseerde criminaliteit juist een zorg vormt,³ waardoor dit beleid voor de Nederlandse aanpak op dit vlak niet meteen een goed voorbeeld betreft. Uiteraard kijk ik in de eerdergenoemde internationale gremia wel scherp naar wat andere landen doen en wat we daarvan voor de aanpak hier kunnen leren.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
D. Yeşilgöz-Zegerius

² Kamerstukken II 2021/22, 24 077, nr. 504.

³ https://commission.europa.eu/system/files/2022-07/61_1_194050_coun_chap_sweden_en_0.pdf, p. 1, 9.